

Nr 94

Av herrar **Boija** och **Berglund**, om rätt att vid beskattningen göra avskrivning på återanskaffningsvärdet av maskiner och inventarier.

(Lika lydande med motion nr 75 i Första kammaren)

Vid beräkning av ett företags vinst måste bl. a. hänsyn tas till värdeminskningen på de maskiner och inventarier som ingår i rörelsen. I överensstämmelse härmed innehåller kommunalskattelagen regler beträffande avskrivning på dessa tillgångar.

Avskrivningar får enligt gällande bestämmelser endast göras på anskaffningsvärdet, det s. k. historiska värdet. Från företagsekonomisk synpunkt bör emellertid avskrivningen ske på det värde till vilket tillgången i fråga kan ersättas vid en utrangering av densamma. I annat fall kommer avskrivningsmedlen ej att förslå till att återanskaffa en utrangerad maskin, och resultatet blir då att skattereglerna utgör ett hot mot företagets förmåga att hålla sin kapacitet intakt.

Detta spörsmål har länge varit uppmärksammat i vårt land. Redan år 1926 anförde 1924 års skatteberedning bl. a. följande:

Syftet med avskrivningar inom ett affärsföretag lära vara att tillse, att en minskning av det i inventarier och dylikt nedlagda kapitalets realvärde kommer till synes i årsresultatet av rörelsen. Vid förändringar i penningvärdet betyder detta att avskrivning rätteligen borde ske med den i avskrivningsplanen bestämda kvoten, evalverad till det nya penningvärdet. Om penningvärdet minskats, låter detta sig tekniskt genomföra genom avskrivning å vederbörande inventarie- eller liknande konto med kvotdelen av anskaffningsvärdet utan evalvering och avsättning till en speciell förnyelsefond (inflationfond) av skillnaden mellan det evalverade och det icke evalverade beloppet. Om penningvärdet ökats bör fortfarande avskrivning ske å vederbörande inventarie- eller liknande konto med kvotdelen av anskaffningsvärdet utan evalvering, men samtidigt något annat konto, t. ex. nysnämnda inflationskonto eller ett särskilt deflationskonto, debiteras för skillnaden mellan avskrivningsbeloppet och kvotdelens evalverade värde.

Utredningen ansåg att det skulle vara högeligen önskvärt att hänsyn till penningvärdets förändringar kunde tas vid skattelagstiftningen, men framhöll samtidigt de tekniska svårigheter som var förknippade med en lösning av frågan. Utredningen framhöll emellertid att frågan borde tas upp till förnyad behandling om penningvärdet i framtiden skulle förete mera betydande växlingar.

Den fria avskrivningsrätt som genomfördes år 1938 minskade behovet av regler om avskrivning på återanskaffningsvärdet, eftersom bestämmelserna ofta gav möjlighet för företagen att göra avskrivningar av en storleksordning som motsvarade avskrivning på återanskaffningsvärdet.

När den fria avskrivningsrätten togs bort, togs frågan upp till förnyad behandling. Företagsbeskattningskommitténs majoritet ställde sig avvisande till en lösning av frågan och anförde vissa praktiska och teoretiska skäl. Kommittén var dock icke enhällig på denna punkt.

Även senare har frågan varit föremål för behandling i riksdagen, varvid det ej varit möjligt att få majoritet för positiva åtgärder.

Principen om avskrivning på återanskaffningsvärdet tycks dock ständigt vinna terräng, inte minst inom de statliga verken. Postverket, televerket och statens järnvägar t. ex. tillämpar denna metod. I ett läge då stormarknaderna ställer väsentligt ökade krav på de svenska företagens konkurrenskraft synes det vara ganska uppseendeväckande om den svenska riksdagen skulle ställa sig negativ till utredning beträffande en avskrivningsmetod som anses riktig för statliga verk.

Det är obestridligt att en lösning av frågan stöter på vissa tekniska svårigheter, och därför är det inte möjligt att nu lägga fram något förslag till omedelbar lagstiftning. Då det emellertid är angeläget att man kommer fram till en lösning av frågan bör den nyligen tillsatta stora statliga skatteutredningen få i uppdrag att särskilt utreda denna fråga.

Med stöd av det anförda hemställas,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer att allmänna skatteberedningen får i uppdrag att vid sitt utredningsarbete särskilt uppmärksamma frågan om rätt till avskrivning på återanskaffningsvärdet av maskiner och inventarier.

Stockholm den 20 januari 1961

Gustaf Boija

M. Berglund